

Handläggare
Peter Brådenmark
Telefon: 08-508 28 169**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-08-30 p. 8

Öka återvinningen i Stockholm – motion (2016:65) av Jonas Naddebo (C)

Remiss från kommunstyrelsen dnr 106-842/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefPeter Brådenmark
T f Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Jonas Naddebos (C) motion (842:65) om ökad återvinning i Stockholm. I motionen föreslås att staden påbörjar arbetet med att integrera insamling av förpackningar i det optiska insamlingssystemet av hushållsavfall. Förslaget är att redan nu förbereda en kommunalisering av insamlingsansvaret för återvinningsavfall genom att utreda vilka fraktioner som kan integreras i det optiska sorteringssystemet.

Riksdagen har uttalat att det inte finns skäl för ett ändrat insamlingsansvar och har hänvisat till de ändringar som den tidigare regeringen genomförde 2014 och som innebär att förutsättningarna för närmare samarbete med och inflytande för kommunerna måste stärkas.

Det insamlingssystem för matavfall som nu förbereds inom SVAB-avfall kommer att vara förberett för att kunna hantera flera fraktioner.

Eftersom det inte finns parlamentariska förutsättningar för en snar kommunalisering av ansvaret för insamlingen av återvinningsavfall och motionens önskemål redan är tillgodosett genom SVABs arbete anser miljöförvaltningen därför att motionen bör anses besvarad med vad som anförs i detta tjänsteutlåtande

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att öka återvinningen i Stockholm av Jonas Naddebo (C). I motionen föreslås att staden påbörjar arbetet med att integrera insamling av förpackningar i det optiska insamlingssystemet av hushållsavfall. Motionen har även remitterats till bland annat exploateringsnämnden och Stockholm Vatten Avfall AB.

De allra flesta livsmedel och produkter säljs i förpackningar. I motionen påtalas vikten av att öka återvinningen i Stockholm för att återanvända materialet på olika sätt, vilket både sparar material och energi samt leder till miljönytta. Motionären påtalar att Stockholms stad ligger under det nationella genomsnittet för återvinning av förpackningar i några olika fraktioner. Stockholmare torde inte vara mindre benägna att agera miljövänligt än rikets övriga invånare utan detta beror troligen på hur enkelt och vardagsnära återvinningssystemet är utformat. I motionen listas ett antal exempel på brister med nuvarande insamlingssystem. Motionären menar att det måste bli enklare att återvinna och det mest effektiva sättet är att öka graden av fastighetsnära insamlingar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De övergripande målen för producentansvaret är att minska förpackningsmängderna och öka återvinningen. Producenterna ansvarar för att samla in och återvinna förpackningarna.

I förordning (SFS 2014:1073) om producentansvar för förpackningar regleras producenternas ansvar för att samla in förpackningar. Producenterna ska se till att förpackningarna går att återanvända och återvinna. De ska se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem för förpackningar. Ett insamlingssystem är lämpligt om det är lättillgängligt och ger god service åt medborgaren som ska lämna förpackningsavfall till systemet. Producenterna ska vidare se till att de utsorterade förpackningarna transporteras bort samt återanvänds, återvinns eller i sista hand tas om hand på annat sätt som är miljömässigt godtagbart. För att driva

insamlingssystem krävs från och med 1 april 2019 ett tillstånd från Naturvårdsverket.

Insamlingsansvaret för tidning regleras i Förordningen (2014:1074) om Producentansvaret för returpapper. Förordningen innehåller motsvarande bestämmelser som förpackningsförordningen.

Kommunen har ansvar för tillsynen över att insamlingssystemen är lämpliga och att producenter och kommuner uppfyller kraven om samråd. Från 1 april 2019 tar Naturvårdsverket över denna tillsyn. Kommunen kommer dock fortfarande vara ansvarig för den lokala tillsynen, vilket till exempel kan handla om nedskräpningen lokalt vid insamlingsplatserna.

Inom Stockholms stad sköter FTI AB (Förpacknings- och tidningsinsamlingen) insamling av förpackningar och tidningar. Ägare till FTI är de fem materialbolagen MetallKretsen, Plastkretsen, Pressretur, Returkartong och Svensk GlasÅtervinning. I FTI:s och materialbolagens styrelser finns representanter från förpacknings- och tidningsindustrin, handeln och branschorganisationer.

Inom staden finns det idag 251 stycken återvinningsstationer utplacerade för stockholmare. Dessa är placerade på platser där människor rör sig samt närhet till bostäder så att man på ett enkelt sätt kan lämna sina förpackningar. Varje återvinningsstation ska ge en miljövinst. Miljöförvaltningen är tillsynsmyndighet och tillsynar stationerna löpande. Vid den senaste tillsynskampanjen inspekterades samtliga stationer. Miljöförvaltningen tittade särskilt på möjligheten för stockholmare att lämna in sitt producentavfall till återvinningsstationerna, dvs. om materialbehållarna var fulla eller inte. Miljöförvaltningens bedömning med beaktande av resultatet från tillsynen är att FTI:s egenkontroll är tillfredställande. Återvinningsstationerna tillgodoser möjligheten för stockholmare att lämna in förpackningsavfall till Stockholms stads återvinningsstationer.

Regeringens mål och utfallet 2015 framgår av följande tabell.

	Nu enligt FTI	Reg mål före 2020	Reg mål efter 2020
Tidningar	i.u.	75%	90%
Förpackningar	i.u.	55%	65%
Papperförpackningar	40,20%	65%	85%
Plastförpackningar ej dryck	40%	30%	50%
Plastförpackningar dryck	i.u.	90%	90%
Glas	93,60%	70%	90%
Metaller ej dryck	73%	70%	85%
Metaller dryck	i.u.	90%	90%
Förpackningar trä	i.u.	15%	15%
Annat	i.u.	15%	15%

Ingen statistik på andel insamlat material för Stockholm eller Stockholms län finns att tillgå.

Insamlingsresultatet i Stockholm per fastboende invånare framgår av följande tabell baserad på FTIs statistik.

Kg/inv	Glas	Papper	Plast	Metall	Tidningar
Sverige	19,93	13,51	6,08	1,58	26,24
Stockholm	29,84	8,48	3,79	0,97	19,89

Som framgår samlar stockholmarna in mer glas än övriga Sverige, men är sämre på övriga fraktioner. Det är svårt att med säkerhet ange varför dessa skillnader förekommer. Det kan bero på hushållssammansättning, dag respektive nattbefolkning, byggnadsstruktur m m. Uppenbarligen finns det emellertid en potential att öka mängderna insamlat återvinningsavfall.

Men osäkerheten i FTIs statistik blir tydlig om man jämför Sverige och Stockholm med den högsta respektive lägsta kommunen inom respektive fraktion. De stora skillnaderna mellan de högsta och lägsta kommunerna går inte att helt förklara.

kg/inv	Glas		Papper		Plast		Metall		Tidningar
Sverige	19,93	Sverige	13,51	Sverige	6,08	Sverige	1,58	Sverige	26,24
Stockholm	29,84	Stockholm	8,48	Stockholm	3,79	Stockholm	0,97	Stockholm	19,89
Äre	68,93	Gotland	58,68	Gotland	24,51	Älvdalen	8,18	Lysekil	102,01
Uppl-Bro	3,18	Helsingborg	0,89	Helsingborg	0,34	Örkelljunga	0	Osby	0

Det politiska stödet för en kommunalisering

I Regeringsdeklarationen hösten 2014 förklarade regeringen att den avsåg att föreslå riksdagen att ansvaret för återvinningsavfallet skulle kommunaliseras.

I juni 2015 utsåg regeringen Mia Torpe att utreda om hur ansvaret för förpackningsavfall och tidningar skall kunna överföras till kommunerna. Utredningen lämnade ett utkast till betänkande till regeringen 31 mars 2016. Utredarens slutsats var att en överföring av ansvaret bara kan ske genom en lagändring (förslaget finns inte publicerat på regeringen hemsida).

En majoritet i riksdagen uttalade i mars 2016 att man inte vill ändra ansvaret för insamling av förpackningsavfall och tidningar och gav denna mening till regeringen tillkänna.

I en interpellationsdebatt i Riksdagen den 14 juni 2016 uttalade miljöminister Karolina Skog att regeringens uppfattning är, att en ändring av insamlingsansvaret är så stort, att det inte kan förändras genom en förordningsändring utan måste ske genom en lagändring och därmed ett beslut i riksdagen. Dessutom anfördes att regeringen söker en långsiktig, effektiv och tydlig lösning som gör det enklare för medborgarna och ökar materialåtervinningen.

Med hänsyn till Riksdagens tillkännagivande och miljöministerns redovisning av regeringens uppfattning torde det stå klart, att någon kommunalisering av insamlingsansvaret inte är aktuell under mandatperioden. Alla partier förefaller dock vara överens om att kommunens inflytande måste öka och att materialinsamlingen måste bli bättre.

Stockholm Vattens arbete

SVAB arbetar nu med en konkret plan för hur matavfallsinsamling skall kunna gå till. I december 2015 antog styrelsen en insamlingsstrategi på basis av kommunfullmäktige målsättning att 70 % av matavfallet skall samlas in senast 2020. I det förslag som nu tas fram ingår ett system med optisk sortering. En anläggning i

Högdalen är under projektering för detta ändamål. Anläggningen kommer dock inte att ha kapacitet för att sortera allt hushållsavfall utan andra lösningar med kärllinsamling måste ske även i flerfamiljshus. Anläggning kommer dock att vara förberedd för att kunna sortera mer än två fraktioner (de nu planerade matavfallspåsar och övrigt hushållsavfall). Systemet kommer att kunna vara i drift tidigast 2018/2019. SVAB kommer under hösten 2016 att föreslå kommunfullmäktige ett inriktningsbeslut för investeringen. Därvid kommer en detaljerad beskrivning av sorteringsanläggningen att redovisas.

Det skall dock understrykas att alla återvinningsfraktioner knappast kan lämnas med hushållssoporna. Glasfraktionen är sannolikt omöjlig att hantera i sopnedkast och större kartonger och mer skrymmande platsförpackningar är inte heller lämpliga att stoppa ner i de vanliga påsarna för hushållssopor. Det är osannolikt att all insamling av återvinningsavfall kan ske genom fastighetsnära system.

I avvaktan på ett riksdagsbeslut om ändrat insamlingsansvar har SVAB förklarat att bolaget kommer att ta kontakt med FTI för att söka en frivillig överenskommelse med FTI för insamling av förpackningsavfall och tidningar. Det förutsätter dock att FTI är beredd att ersätta staden för den kostnad det innebär att utföra det arbete som är FTIs ansvar.

Slutsats

SVAB har således redan påbörjat projekteringen av ett optiskt sorteringssystem som även skulle kunna omfatta några olika fraktioner av återvinningsopor. Det finns inte heller några parlamentariska förutsättningar att i närtid få till stånd den lagändring som krävs för att ansvaret för återvinningen skall kunna överföras på kommunerna. Det är därtill tveksamt hur ett sammanhållet insamlingssystem som integreras med hämtningen av hushållsavfall skulle kunna utformas. Allt förpackningsavfall och stora mängder tidningar lämpar sig inte för en fullständig integrering. Miljöförvaltningen anser därför att ytterligare utredningar än det arbete som redan pågår bör avvakta en förändring i riksdagens inställning. Med hänsyn härtill anser förvaltningen att motionen bör anses besvarad med vad som anförts i detta tjänsteutlåtande.

SLUT

Bilaga 1. Jonas Naddebos motion

Bilaga 2. SVAB:s yttrande över Jonas Naddebos motion